

Світлана МАЛЬШАКОВА, головний редактор

АНАЛІЗУЄМО СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Із цієї статті ви дізнаєтеся: про переваги та недоліки кожної із систем оподаткування для прийняття рішення про застосування тієї чи іншої системи.

Порівняння систем оподаткування

У попередніх статтях ми розглянули три системи оподаткування, які можуть застосовувати сільгоспприємства, а також умови перебування на них. Тепер підіб'ємо підсумки та з'ясуємо переваги та недоліки кожної із систем, аби сільгосп-

підприємство могло прийняти правильне рішення – змінювати існуючу систему оподаткування чи залишитися на ній.

Аби вам було легше визначитися з вибором, ми підготували порівняльну таблицю систем оподаткування, які можуть застосовувати сільгоспприємства.

Основні характеристики систем оподаткування

Загальна	Спрощена	
	зі сплатою ЄП у третій групі	зі сплатою ЄП у четвертій групі
1	2	3
Умови застосування		
Без обмежень	Суб'єкти господарювання, річний обсяг доходу яких не перевищує 5 млн грн.	Сільгосптоваровиробники, у яких питома вага доходу, отриманого від реалізації сільгосппродукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній податковий (звітний) рік, становить не менше 75 % загальної суми доходу за цей же період
Об'єкт оподаткування		
Прибуток, розрахований шляхом коригування фінрезультату до оподаткування, визначеного у фінзвітності, на різниці, передбачені Податковим кодексом (далі – ПК)	Дохід, отриманий протягом звітного періоду	Площа сільгоспугідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності сільгосптоваровиробника або надана йому в користування, у т. ч. на умовах оренди
База оподаткування		
Грошове вираження об'єкта оподаткування, тобто прибуток у грошовій формі	Дохід, виражений у грошовій формі	Нормативна грошова оцінка 1 га землі з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного станом на 1 січня базового податкового (звітного) року
Ставка податку		
18 %	3 % (для платників ПДВ) або 5 % (для неплатників ПДВ)	Залежить від виду і розташування сільгоспугідь. Ставки встановлені п. 293.9 ПК
Звітний період		
Квартал або рік	Квартал	Календарний рік
Від сплати яких податків звільняються		
–	<ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на прибуток. 2. ПДВ для єдинників, які обрали ставку 5 %. 3. Земельний податок, крім податку за земельні ділянки, що не використовуються для провадження госпдіяльності 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на прибуток. 2. Земельний податок. Однак потрібно сплачувати земельний податок за ділянки, що не використовуються для ведення сільгосптоваровиробництва. 3. Рентна плата за спецводокористування
Заборонені види діяльності		
–	Перелічені в п. 291.5 ПК	–

Розглянемо переваги та недоліки кожної із систем оподаткування.

Загальна система оподаткування

Переваги

1. Об'єктом оподаткування є прибуток, розрахований за даними бухгалтерії. Тобто порівняно з ЄП (і третьою, і четвертою групами єдинників) податок на прибуток є більш об'єктивним, оскільки до уваги береться фінрезультат діяльності підприємства.

Наприклад, якщо рік видався неврожайним або собівартість сільгосппродукції більша за реалізаційні ціни на неї, то сума прибутку може бути відносно невеликою. У такому разі підприємство сплатить незначну суму податку або зовсім не буде його сплачувати (якщо за даними бухгалтерії отримає збиток).

Утім для високорентабельного підприємства це вже не буде перевагою. Адже чим більший прибуток отримує сільгосппідприємство, тим більший податок сплачує.

2. Для платників податку на прибуток встановлено **знижену ставку ПДФО для виплати дивідендів**. Так, виплачуючи дивіденди своїм засновникам (учасникам), ці платники утримують з них ПДФО за ставкою **5 %** (пп. 167.5.2 ПК), тоді як спрощенці – за ставкою 9 %. Щоправда, ця перевага не стосується прямо сільгосппідприємств – це більше плюс для його членів (засновників).

Недоліки

1. Платники податку на прибуток **не звільняються від сплати земельного податку**. Це може бути значною перепоною для перебування на загальній системі, адже сільгоспдіяльність передбачає використання земель сільгосппризначення. Тому, якщо сільгосппідприємство має у власності чи постійному користуванні значні площі землі, йому доведеться сплачувати чималий земельний податок.

2. Фізичні особи, які здають земельні ділянки сільгосппризначення в оренду сільгосппідприємствам-загальносистемникам, **не мають пільги зі сплати земельного податку**. Оскільки на практиці саме орендарі погоджуються компенсу-

вати орендодавцям суми земельного податку, це ляже додатковим фінансовим тягарем на плечі підприємства.

Спрощена система зі сплатою ЄП у четвертій групі

Переваги

- 1.** Звільнення від сплати деяких податків.
- 2.** Звільняються від сплати земельного податку фізособи, які здають сільгоспугіддя в оренду єдинникам четвертої групи (п. 281.3 ПК).
- 3.** Єдинники четвертої групи подають звітність раз на рік.

Недоліки

Сума ЄП не залежить від результатів діяльності сільгосптоваровиробника (для високорентабельного підприємства це можна назвати і перевагою). Тобто якщо підприємство спрацювало у збиток чи отримало маленький прибуток, воно все одно має сплатити ЄП, виходячи з площі землі, яка йому належить на праві власності чи на умовах оренди.

Спрощена система зі сплатою ЄП у третій групі

Переваги

- 1.** Єдинники третьої групи мають право обирати ставку ЄП та самостійно вирішувати, бути їм платниками ПДВ чи ні.
- 2.** Платники ЄП третьої групи звільнені від обов'язку нарахування та сплати деяких податків і зборів.

Недоліки

1. Їм заборонено проводити бартерні операції. За порушення цього правила єдинник буде переведений на загальну систему із 1-го числа місяця, що настає за податковим (звітним) періодом, у якому здійснено грошові розрахунки, а дохід, отриманий від заборонених операцій, доведеться обкласти подвійною ставкою ЄП.

2. Сума ЄП не залежить від результатів діяльності. При визначенні об'єкта оподаткування враховуються усі доходи в грошовій, матеріальній або

нематеріальній формі. Тобто витрати не беруться до уваги взагалі. Тому, якщо підприємство отримує збитки, йому доведеться сплатити ЄП з усієї виручки.

3. Як і при загальній системі оподаткування, фізособи, що здають землю в оренду підприємству – єдиннику третьої групи, не мають пільги зі сплати земельного податку.

Рекомендації підприємствам, які обирають систему оподаткування

1. За результатами діяльності за минулий рік розрахуйте податкове навантаження (суми податків, які треба сплатити) на кожній із систем оподаткування. Зробити це зовсім нескладно. Для визначення суми:

- податку на прибуток можна взяти дані із трішнього Звіту про фінансові результати (ряд. 2290);
- ЄП (для третьої групи) – дані про отримані доходи. А це все надходження в грошовій формі (готівковій та безготівковій), вартість безплатно отриманих товарів/послуг, а також деякі інші доходи (їх перелік наведено на с. 12 цього номера).

2. Проаналізуйте особливості провадження господарської діяльності вашим підприємством. Наприклад, якщо ви часто здійснюєте розрахунки з контрагентами в негрошовій формі (бартер, взаємозаліки, виплата зарплати натурою), то третя група єдинників вам точно не підходить.

3. Не забудьте розрахувати економію на податках, які не платять спрощенці (особливо земельний податок).

ВИСНОВКИ

Четверта група єдинників більш вигідна підприємствам з невеликою кількістю землі і значними доходами (прибутком) (високорентабельним підприємствам), наприклад, тим, які спеціалізуються на тваринництві чи птахівництві, адже ця галузь не передбачає використання великої площі сільгоспугідь.

Третя група єдинників також підходить високорентабельним підприємствам. При виборі ставки ЄП (3 % або 5 %) теж необхідно враховувати норму рентабельності, адже цим підприємствам вигідніше сплачувати ЄП за ставкою 5 % і не бути платником ПДВ. У цьому випадку, звичайно, слід зважити на особливості ведення діяльності. Так, якщо ви працюєте з контрагентами – платниками ПДВ, то їх не потішить те, що ви відмовляєтеся від статусу платника ПДВ, і вони можуть припинити з вами договірні відносини.

ЄП з умовою реєстрації платником ПДВ (ставка податку 3 %) вигідний високорентабельним підприємствам, яким за умовами роботи з контрагентами потрібно бути платником ПДВ.

Загальна система оподаткування вигідна низькорентабельним (менше 15 %) або збитковим сільгосппідприємствам, але може бути невигідна для підприємств, у власності яких є багато землі, адже доведеться нести додаткові витрати на сплату земельного податку, від якого звільнені платники ЄП третьої та четвертої груп.

Також слід пам'ятати, що фізособи, які здають земельні ділянки сільгосппризначення в оренду єдинникам четвертої групи, звільнені від сплати земельного податку. А це досить важливо для сільгосппідприємств. Адже на практиці вони погоджуються компенсувати своїм орендодавцям витрати на сплату земельного податку. Тобто перебування на загальній системі та на сплаті ЄП у третій групі може збільшити витрати на компенсацію земельного податку орендодавцям.